

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXII. (26)

No. (štev.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

23. avgusta 1973

Zemlja v prave roke

Članek s tem naslovom je 26. julija natisnilo ljubljansko Delo. Slovenska republiška skupščina je namreč sprejela dva zakona, ki naj bi pripomogla, da bi slovenska zemlja zopet rodila in pridelala kruha, ki ga morajo danes dovajati od drugod. Sta to: zakon o kmet. zemljiščih in zakon o dedovanju kmet. zemljišč in kmetij.

Četrto stoletje je preteklo, da so današnji gospodarji naše dežele prišli do spoznanja, da je njihova kmečka politika propadla na vsej črti. Danes iščejo razlage, zakaj je do poloma prišlo. Članek pravi med drugim, da so „kmetijske organizacije“, ki so bile doslej privilegirane, spretno izkoriščale svoj položaj. Zemlja, ki so jo poceni ali zastoj do bile, so kupčevali, špekulirali in jo uporabljali v nekmečke namene. Oškodovana je bila družba, ker zemlja ni služila namenu, za katerega je bila določena. Občinske skupščine — te so danes v domovini mogoče birokratski nestor — so segale neusmiljeno po tej rodni zemlji in na njej ustanovljale cela naselja, tovarne, športne in letoviške naprave in podobno. Ker je bila cena teh zemljišč najnižja. Dalje navaja pisec za nas nov pojav: Kar trideset odstotkov kmečkih gozdov in ne dosti manj poljske zemlje v Sloveniji je že v rokah nekmetov, meščanov, uradnikov in vladnih ljudi, ki v gozdove in polja vlagajo svoje prihranke za negotovo bodočnost. Poseben problem je neobdelana zemlja, ki je od leta do leta več. Te pušče so večinoma v rokah nekmetov, ki jih ali ne znajo ali nečejo obdelovati. Članek omenja še stari zakon o dedovanju, ki je dovoljeval drobljenje kmetij in so tako prehajale znatne površine zemlje v roke dedičev-nekmetov. Vso to zemljo so na veliko izkoriščevali prekupčevalci, saj je znanih več primerov neopravičenega obogatitja s temi prekupčevanji. Članek je prepričan, da bosta nova dva zakona te in podobne hibe odpravila in ustvarila pogoje za smotno uporabo kmečke zemlje in za okrepitev sodelovanja med tistimi ki jim je kaj do tega, da bi slovenska zemlja dala več pridelka.

To smo pobrali iz omenjenega članka!

Le zakaj neki jadikujejo? Saj je vendar eden redkih uspehov slovenskega komunističnega gospodarstva prav v tem, da so res uspeli z načrtom, da je treba slovenskega kmeta uničiti, spraviti na beraško palico in tako na kolena. Po njihovih lastnih statistikah je bilo pred 25 leti v Sloveniji še 50 odstotkov kmečkega ljudstva, danes pa le še okrog dvajset odstotkov. Gotove pokajine Slovenije pa imajo le še 5 do 10 odstotkov kmečkih ljudi. Zakaj? Rdeči režim je ponižal kmeta na državljana druge stopnje. Njegovo posestvo je obdavič do uničenja, njegovim pridelkom je določil sramotno nizke cene. Vse dobrine novega režima so se poznale le okrog mest in industrijskih središč, dežela pa je postala bolj revna kakor kdajkoli. Ljudje so morali zapuščati svoja posestva, seliti se v mesto v tovarno, ali pa v tujino, kjer se dobro živi in dobro zasluži. Tako danes najdete po vsej naši zemlji polno kmetij, kjer le še stara dva garata do onemoglosti, da bi rešila grunt, ni pa več mladih moči in ne več najemnikov, ki bi hoteli za drag denar poprijeti za ponižujoče kmečko deo.

Vsi ukrepi v korist kmečkemu gospodarstvu bodo ostali samo na papirju, dokler tisti, ki so to storili, ne vrnejo slovenskemu kmetu časti in ponosa in mu priznajo položaj, ki mu gre. Nehajo naj že z eksperimentiranjem o združitvi kmetij v nekake „kolhoziče“. Teh par desetletij je dovolj glasno dokazalo, da kmet ne more in ne sme biti uslužbenec za osem ur na dan in z vsemi ugodnostmi, ki jih zahteva industrijski delavec ali uradnik. On ne potrebuje vojske strokovnjakov, blagajnikov, revizorjev, direktorjev in sindikalnih basov, za dobro obdelovanje svoje zemlje, ampak le dostojno zakonodajo, ki bo kmetu vrnila položaj, ki ga je imel: da je majhen kralj na svojem gruntu, ki

POGLED NAZAJ

Usoda Ljubljanskih vrat

I.

Kateri je tisti dejavnik v razpletu druge svetovne vojne, čigar zamisel in propad je najbolj odločilno prizadel končni izid dogodkov naše trojno okupirane in v notranji komunistični revoluciji krvaveče domovine Slovenije?

To vprašanje si ponovno zastavlja v zaton nagibajoča se generacija, ki je pred 30 leti v zreli dobi svoje življenjske poti morala iti skozi pekel tistega časa, čije najbolj aktivni ljudje so danes razkropljeni po svetu in gledajo nazaj iz razdalja 30 let ugibljejo kako vse drugače bi se bila okrenila usoda njihove domovine in njihova lastna, če bi bil oni načrt dodelan do konca in tudi izpeljan.

To je načrt genialnega angleškega voditelja Winstona Churchilla, naj bi armade zahodnih zaveznikov Angležev in Amerikancev vdrle od glavišča Jadranskega morja skozi Ljubljanska vrata in zasedle donavski bazen z Dunajem in Budimpešto ter dosegle celo Romunijo, preden bi tja prodrli sovjetska vojska sila.

Težko je seveda predvideti, kako bi se bile v takem primeru stvari razvijale v Sloveniji, ki bi jo bile zasedle zavezniške čete in jo držale v svoji oblasti do konca sovražnosti in verjetno še potem. Zanesljivo je mogoče sklepati, da bi bilo komunistične revolucije in partizanskih grozodejstev konec na slovenskem ozemlju; ne bi prišlo do Vetrinja in ne do pokola protikomunističnih borcev; masovni beg v tujino bi bil prihranjen vsem tisočim, ki danes iz tujega sveta gledajo na tegobe naroda v domovini, ki ga tare diktatura partije in se mu mladi rod pogreza v brezboštvo in materializem. To pa so bistvena in osnovna vprašanja vse slovenske politične in ideološke emigracije, saj so istočasno osnovna vprašanja naroda samega in njegove bodočnosti.

Prehod armad iz jadranskega območja skozi ljubljanska vrata, ali odprtino, ali ožino (angleški izraz za to je „Ljubljana Gap“) v Podonavje ni bil v zgodovini osamljen, še manj edini primer prelivanja vojska in ljudstev skozi to ožino v obeh smereh, saj je dovolj znano, kako so se tod valile trume Avarov, Langobardov in drugih ljudskih skupin iz srednjeevropskega postora, vključno naši davni slovenski predniki, proti jugozapadu v nižino reke Pada. To je najnaravnejša in najlažja pot od vseh drugih iz osrčja Evrope v območje Jadrana in na Apeninski polotok — in obratno.

Nič ni torej izrednega, če se je tudi med zadnjo vojno pojavila ideja, da bi si zapadni zavezniški skozi ljubljanska vrata izbojevali pot v kotlino Donave in jo zasedli, preden bi Stalinova vojska dosegla ta občutljivi del centralno evropskega prostora.

O pomembnosti in važnosti tozadnega Churchillovega načrta so si edine tehtne znanstvene razprave o poteku druge svetovne vojne. Poleg Churchilla samega (Closing the Ring, 1951, str. 286) opisujejo podrobno in objektivno

ima „korenine do pekla in veje do nebes.“ Rad si bo pustil svetovati, ne pa ukazovati, kaj in kako naj dela na svoji zemlji. Videli bi, da bi bilo kmalu zopet tako, kakor je nekaj bilo: da ne bo niti pedi slovenske zemlje, ki bo ostala neobdelana. Bojimo pa se, da kaj takega novi gospodarski red ne prenese. Ne prenese stanu, ki hoče samostojno misliti in ki je navezan s sto koreninami na tradicijo. Zato je tako, kakor je: Dežele, kjer je kmet svoboden, danes zasipajo z žitom in drugimi pridelki tisti del sveta, ki hoče pomesti s površine zemlje gnili kapitalistični zapad, ki ga rešuje lakote.

Če bi bil rajni Evangelist Krek danes živ, bi šele lahko v vsej kruti realnosti napisal nove črne bukve kmečkega stanu.

J. K.

kritično zamisel in navajajo razloge, zakaj ni bila izvedena. Med najbolj pomembno tozadeno literaturo smemo šteti knjigo „The Balkans in Our Time“ (Harvard Univ. Press 1956); v kateri pisatelj R. Lee Wolff zaključuje svojo razpravo z značilnimi besedami: „Vsekakor pa načrta, kakor koli bi pač njegova strateška in politična vednost mogla biti velika, niso nikoli poskusili.“

Preden avtor začne razmotrivati problem „Ljubljana Gap“ približe brez oklevanja: „Končno so bili Stalin, Churchill in Roosevelt, ki so s tem, kar so podvzeli in opustili (by acts committed and omitted) odločili bodočnost južne Evrope.“ Nato pa analizira celotni sklop Churchillovega načrta za tako imenovano, „kampanjo na Balkanu“ in dokazuje, da je bila ta označba napačna. Ni mu šlo v resnici za vojaške akcije na Balkanu kot takem, pač pa za dvoje vojaških pokretov ob robu Balkana. Hotel je zasedeti otoke Dodekanesa, kar bi po njegovem potegnili v vojsko Turčijo in odprlo morskot pot v Črno morje; na drugi strani pa je z velikim pritiskom vztrajal pri predlogu vojaške invazije v srednjo Evropo iz jadranskega glavišča skozi ljubljanska vrata, ki bi privedla vojaške sile zapadnih zaveznikov na Dunaj pred ruskimi. Ta načrt — pravi pisec — bi nikakor ne vključil zapadnih sil za vojaško „kampanjo na Balkanu“, kakor so površno in krivo v Ameriki imenovali njegov silni pritisk, da bi zagotovil dovozna sredstva in moštvo za zgoraj omenjeni operaciji.

Istočasno je Churchill z vso silo nasprotoval vojaškemu vdoru zapadnih vojnihi sil v južno Francijo po dolini reke Rhone (ki je bil vendarle izpeljan). Trdil je, da ta invazija pomeni potrat moči v moštvo in ladjevju ter je popolnoma nepotrebna. Pri tem je mislil, dasiravno ne pove naravnost, naj bi se vse to porabilo za vdor čez ljubljanska vrata v Podonavje.

Sprva je kazalo, kot trdi Sherwood (Robert E. Sherwood: Roosevelt and Hopkins, 1948), da se je s podobno idejo pečal na konferenci v Teheranu decembra 1943 tudi Roosevelt in s tem razburil Hopkinsa (zunanjepolitičnega svetovaleca kot je danes Kissinger). Roosevelt je omenil Hopkinsu operacijo čez Jadran v vzhodni smeri proti Romuniji, kjer bi se zapadne sile srečale z ruskimi. Tak načrt je bil zelo blizu Churchillovemu, zato ga je ta hitro podprl. Hopkins pa je nervozno vprašal maršala Kinga, kdo je podtaknil Rooseveltu to jadransko muho, h kateri se vedno vrača. King je odgovoril, da je njegova lastna. Nato pa dostavi Sherwood: „Stalin je tedaj izrazil misel, da bi bilo nespametno raztrositi sile za razne operacije v vzhodnem Sredozemlju... on je podpiral istočasne operacije v severni in južni Franciji.“

Ni treba posebno bistre glave, da človek takoj napravi pravičen sklep, zakaj je Stalin zavzel stališče, naj se zapadne sile ne razmetavajo na vzhodnem Sredozemlju. Če bi se izvedla Churchill - Rooseveltova ideja zapadnega vdora v donavsko kotlino in še naprej proti Romuniji, bi padli v vodo Stalinovi načrti o podjarmljenju vzhodnega in jugovzhodnega dela Evrope in bi se bila vojna končala na povsem drugačni bazi glede vojaške zasedbe Evrope. Tudi bodočnost Slovenije bi bila povsem drugačna.

Stalinova volja je obveljala: v vodo je padel vdor zapadnih zaveznikov skozi ljubljanska vrata in donavsko kotlino, in ne Stalinova zasedba te kotline in z njo vse Evrope vzhodno od črte Stettin - Trst.

In Lee Wolff sklepa poglavje o Ljubljana Gap z ugotovitvijo, da so na Balkanu, z izjemo Grčije, bili Rusi in njihovi domači komunistični prijatelji tisti, ki so imeli orožje in oborožene može v jeseni l. 1944.

L. P.

Una "reforma" abusiva

Además de las expropiaciones hechas por el gobierno chileno en virtud de la ley de la Reforma agraria de las propiedades que exceden de 80 hectáreas, los elementos del M. I. R. se apoderaban frecuentemente, de manera totalmente ilegal y por la fuerza, de propiedades mucho más pequeñas. El gobierno de Unidad Popular desaprobaba (oficialmente) estas "tomas" sin impedir las. Pero el ejemplo del M. I. R. ha llegado a los partidos gubernamentales. Y propiedades de 20 hectáreas han sido tomadas a la fuerza recientemente en el departamento de Elqui por elementos del sindicato de campesinos "Unión y Progreso", dirigido por Valenzuela y Escobar, los dos dirigentes del M. A. P. U., partido que pertenece al Gobierno de Allende.

Preganjanje vernih učiteljev

Da se je partija v Jugoslaviji ostro postavila proti Cerkvi in zadnje čase tudi z dejanji pokazala to svoje razpoloženje, je očitno. Ta dejanja so naperjena zlasti proti ljudem, ki delujejo v območju državne strukture, pa kljub temu zavestno hodijo v cerkev in ne skrivajo svojega verskega prepričanja. In v prvi vrsti se je gonila obrnila proti učiteljem. Razvoj je šel že tako daleč, da je prišlo do enostavne izključitve vernega učitelja in prepovedi njegovega nadaljnega delovanja na vzgojnem področju. Tale je primer:

Potem ko so bili v Subotici in Somboru izglasovani kodeksi prosvetnih delavcev, so začeli tudi v resnici odstranjevati iz prosvete verni prosvetni kader. Tako je osnovna organizacija zveze komunistov šolskega centra za kadre v blagovnem prometu (trgovska šola) v Somboru na svojem zasedanju 23. maja 1973 izdala naslednji

Odlok

Bajić Cecilija, profesor. madžarskega jezika, zaradi zgubljanja lika pri vršenju dolžnosti v izobraževalno-vzgojnem delu, v šolskem letu 1973/74 ne bo mogla več poučevati.

Obrazložitev

Družbeno politične organizacije in interesne skupnosti na ozemlju občine Sombor so sprejele svoje predpise in akcije, ki izhajajo iz pisma tovariša Tita in Izvršnega biroja ZKJ kot tuči iz sklepne besede tovariša Tita političnemu aktivu ZK Srbije. Tako je tudi najvišji organ upravljanja te delovne organizacije sprejel smernice in aktivnosti šolskega centra.

Iz teh dokumentov nedvoumno sledi: Izobraževalno-vzgojno osebe, ki ne ustrezajo normam in zahtevam socialističnega vzgajanja mladih, je teba odstraniti iz šole (Program skupščine občine Sombor); vsi, ki so na kakršenkoli način izven ali proti usmeritvi (liniji)

14. slovenski dan v Toronto

Takoj po drugi svetovni vojni in revoluciji v Sloveniji so tisoči Slovencev masovno zapuščali svojo zemljo, da se umaknejo komunistični diktaturi. Nastala je ideološko politična emigracija, ki ji je pozneje sledila še ekonomska. Letos poteka 25 let, odkar so prvi slovenski protikomunistični begunci prišli v Kanado, da si tam ustvarijo novo življenje. Temu jubileju je bil posvečen tudi 14. Slovenski dan rojakov v Torontu. Organizirali pa so ga tudi v smislu vseslovenske povezave po svetu, saj so se ga udeležili ne le kanadski rojaki, marveč tudi iz ZDA, Evrope, Koroške in tudi Slovenije. Prišli so zastopniki vseh slovenskih organizacij iz Kanade, pa tudi mnogih iz ZDA, zlasti Clevelanda, tako, da je bilo število častnih gostov izredno.

Pogram slavnosti

Program 14. slovenskega dne je začel Otmar Mauser ob 11 dopoldne, ko sta z Ivanom Marnom dvignila na drogovce slovensko in kanadsko zastavo. Ob tej priliki je O. Mauser recitiral dr. Debeljakovo pesnitev slovenski zastavi.

Sledila je sv. maša za vse žive in umrle Slovence. Maševal je in pri maši govoril g. Janez Jeretina iz župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo. Z njim sta somaševala g. dr. Klemenčič in g. Serec.

ZKJ (religiozni), ne morejo delovati v izobraževalno vzgojni stroki in jih je treba umakniti (iz programa Skupnosti izobraževanja v srednjih šolah); učitelj ali vzgojitelj ne more biti nihče, ki na kakršenkoli način izraža verske predsodke (predrasude) (iz sklepov posvetovanja za izobraževanje občine Sombor); vzgojitelji, ki s svojim delovanjem odražajo mladino od prave poti — izpovedujejo versko prepričanje — in tako ne sprejemajo osnovne (platforme) ZKJ, ne morejo vzgajati naše mladine (iz sklepov medobčinskega prosvetnega pedagoškega zavoda Sombor); (učitelji in vzgojitelji) se morajo boriti proti vplivom religije in cerkve na otroke in mladino ter proti vsakemu verskemu delovanju. To (protiversko usmerjenost) dokažejo s svojim obnašanjem v šoli in izven nje (stališče koordinacijske komisije zavoda za napredek splošnega in strokovnega izobraževanja Novi Sad).

Po sprejemu teh smernic (programa mera) in akcij, kot tudi širšega političnega delovanja, je mladinski odbor ZK šolskega centra obveščen, da je Cecilija Bajić na verski praznik aktivno sodelovala pri verskih obredih v cerkvi. S tem svojim dejanjem je nedvomno dokazala, da ne spoštuje ustaljenih predpisov in da je proti vsem načrtom za uresničenje Pisma tovariša Tita. Tako se je idejno in družbeno-politično oddaljila, pa zato ne more še naprej opravljati izobraževalno vzgojnega dela. Izobraževalno vzgojni svet šolskega centra je zato na svojem zasedanju 20. junija leta 1973 sprejel sklep, da za mesto Cecilije Bajić pošljejo razpis v „Politiko“.

Gornje dejstvo ne potrebuje razlage ne komentiranja. Le to bi omenili, da medtem, ko se dogajajo podobne stvari, partija pripravlja novo ustavo, v kateri bo (kot v vseh komunističnih ustavah) vsem prebivalcem države zagotovljena svoboda veroizpovedi. Svoboda, ki je v praksi iz dneva v dan zanikana, izigravana in teptana.

Po maši je sledilo kosilo, ob dveh popoldne pa je Janez Marn začel popoldanski program. Za začetek in pozdrav je povedal nekaj besed predsednik Društva Slovencev Baraga O. Mauser. Nato so bili predstavljeni gostje; sledila sta pozdravna nagovora predstavnikov pokrajinskih in občinskih oblasti. Po teh pozdravih je pel mešani zbor župnije Marije Pomagaj pod taktirko pevovalje Klemenčiča.

Jože Melaher je pozdravil slovenski dan v imenu Slovencev iz Clevelanda, Ohio.

Slavnostni govor je imel pisatelj Karel Mauser, ki je med drugim naglašal sledeče misli:

„Slovenska kri se nikoli ne zavre“

Slovenski človek je prinesel v tuji svet svoje križe, vsajal jih je in bogme, tudi naši slovenski križi cveto. Cveto v naši mladini, cveto v naših cerkvah, cveto v naših domovih. Slovenski žulji, slovenska volja in če hočete, slovenska trma, sije iz vsega, kar je slovenski človek na tuji zemlji, ki je zdaj naš dom, ustvaril in zgradil. Stopiš lahko v cerkev, ki si jo pomagal graditi, v slovenski besedi moliš, v slovenski besedi se spoveš, v slovenski besedi poješ. Greš v slovenski dom, v slovensko dvorano,

(Dalje na 2. str.)

Anglo-ameriška intervencija na Srednjem vzhodu

DOGOVOR Z MOSKVO

Pariški levičarski teden Le Nouvel Observateur je prejšnji teden objavil poročilo, da so častniki ameriškega in britanskega generalštaba nedavno imeli razgovore in izdelali načrt o spustitvi stotin padalcev na petrolejska polja, letališča in druge strateške točke Srednjega vzhoda, če bi Arabci grozili zapreti dotok petroleja na Zahod. Padalci bi bili ali Izraelci ali Perzijci, kakor bi pač trenutno zahtevale razmere.

V načrtu je tudi blokada glavnih pristanišč Perzijskega zaliva, ki naj jo izpelje ameriška vojna mornarica.

Dogovorjeno je tudi, da bo v slučaju gornjega razvoja Nixon po telefonu klical sovjetskega komunističnega diktatorja Brežnjeva in ga opozoril, naj se ne vmeša v akcijo, kakor sta se oba državnik dogovorila na nedavnem vrhunskem sestanku v Washingtonu, kjer je Brežnjevi priznal, da spada področje Perzijskega zaliva v ameriško območje.

Tednik nadalje ugotavlja, da „ta dramatična akcija ni politična fikcija. Razpravljali so o njej na najstrožje tajnem sestanku v Londonu med ameriški in britanskimi vojaškimi strokovnjaki. Razgovorov so se udeležili tudi diplomatski strokovnjaki in petrolejski izvedenci. Vsi skupaj so izdelali podoben načrt za intervencijo v Perzijskem zalivu, če bo položaj tako zahteval.“

Iz razumljivih razlogov narodnost vojaških oddelkov, ki bodo prevzeli kontrolo ključnih točk, ni bila določena.

Sovjetski azijski varnostni sistem

NAPERJEN PROTI KITAJSKI

Na nedavnem zborovanju sovjetske komunistične partije v Alma Ata, prestolnici sovjetskega Kazakstana, je sovjetski komunistični diktator Brežnjevi govoril tudi o sovjetski zunanji politiki ter priznal, da je prepad med Moskvom in Pekingom kljub štiriletnim razgovorom med obema ostal nepremočen. Vso krivdo za to je zvrzel, kakor je sam izjavil, na „stekli protisovjetizem“ kitajskih vodij. Takoj zatem je znova ponudil Kitajcem, da je pripravljen normalizirati odnose med Moskvom in Pekingom, „na meddržavni ravni. Med sovjetsko in kitajsko partijo kot tako pa trenutno ni možna normalizacija.“

Brežnjevi je v svojem govoru omenil tudi Zahod in izjavil, da se nevar-

odvisna bo od trenutnih političnih okoliščin ter bodo potem poslali v akcijo ameriške, izraelske ali perzijske čete.

Tednik nadalje navaja, da ta grožnja vojaške intervencije ni naperjena proti „klasičnim zahtevam arabskih petrolejskih držav.“ ZDA namreč ne nameravajo tvegati nove svetovne vojne zato, da jim ne bi bilo treba plačati nekaj centov več za sod petroleja. „Ta načrt je pripravljen samo za slučaj, če bi Arabci svoje finančne zahteve spreminili v politično-vojaške zahteve in bi poskušali izkoristiti petrolej kot sredstvo za izsiljevanje ZDA ali sploh Zahoda v svoje politične svrhe,“ ugotavlja Le Nouvel Observateur.

Kakor je razumljivo, da bo Zahod, se pravi Zahodna Evropa in ZDA ter Kanada, storil vse, da si zagotovi nadaljni tehnični razvoj in življenjsko raven, ki sta trenutno še odvisna od zadostne oskrbe s petrolejem, tako je zanimiva trditev francoskega tednika, da sta si Brežnjevi in Nixon razdelila svoja vplivna področja tudi na drugih delih sveta, v tem primeru na Srednjem vzhodu. Če poročilo drži, Kremlj s svojim pristankom na ameriške zahteve znova dokazuje, da se boji povzročiti probleme Washingtonu in mu zato prepušča v kontrolo celotno področje Perzijskega zaliva, sam pa istočasno pričakuje, da ne bo s strani ZDA imel problemov, ko bo prišlo do obračunavanja, vojaškega ali drugega, s Kitajsko.

„konfrontacije med dvema svetovnim sistemoma postopoma zmanjšuje.“

Sovjetski vodilni krogi že več mesecev niso odkrito napadali Kitajcev. Sedanja napad Brežnjeva sovpadaja s napovedanim sklicanjem kongresa kitajske partije, na katerem bodo razpravljali tudi o reorganizaciji kitajskega partijskega vodstva. Sovjetski tajni razgovori s Kitajsko se vlečejo že več kot štiri leta in so bili letošnjo pomlad spet prekinjeni.

Brežnjevi je v svojem govoru v Alma Ata omenjal tudi ustanovitev azijskega kolektivnega varnostnega sistema, dostopnega vsem azijskim državam pod enakimi pogoji, istočasno pa je poudaril, da Moskva stremi za dobrimi od-

nosim. Sem gričke postavim, na enega Taborsko cerkvico, pod njo ajdovo njivo in stog za konec.

In gledam in sem srečen, da nam Bog milostno daje tisto moč, da lahko domovino in lepoto oživljamo povsod, kjer živimo.

Dragi moji, nič ne moremo zgubiti, če sami nočemo. Vse nosimo v sebi.

Nov rod je zrastel iz nas. Ne pozabimo, da smo po petindvajsetih letih še vedno dolžni svetiti tem, ki so na tujih zemlji iz nas zrastle. Nov čas prihaja, čas silnega vetra, ki ugaša mnoge svetilnike. Eno pa trdno verujem in si vedno ponavljam: ni viharja, ki bi mogel ugasniti luč v teh, ki so šli skozi toliko trpljenja, ki so goreli tudi v tistih letih, ko je bilo toliko sveta v temi. Prišel bo čas, ko ne bomo mogli z rokami veliko več storiti, lahko pa bomo tudi tedaj še svetili. Miren bo tisti plamen, ker mu bo že pritaknjen dih večnosti. Sijal bo lepše, kakor sije danes.

Zahvalimo Boga za teh pet in dvajset let. Zahvalimo ga za križe, zahvalimo ga za veselja, zahvalimo ga za vse, ki so nam na težki poti pomagali, zahvalimo ga za prijatelje, pa tudi za vse mrtve, ki v večnosti za nas prosijo.

Trdno upajmo in verujemo tudi po pet in dvajsetih letih:

Slovenska kri se nikoli ne zvrže. Če se vsaka druga — slovenska se ne!

Zaključek

Med ploskanjem poslušalcev je mala Erika šajnovič iz Orillie Karlu Mauerju izročila šopek rdečih nageljnov. Po govoru je starosta STZ F. Grmek pripeljal svojo vrsto. Na bradlji so nastopili dekleta in trije najboljši telovadci. Dekleta so izvajala tudi simbolično vajo. Zadnja točka programa pa je bil nastop plesne skupine Biser, pod vodstvom ge. N. Škulj. Dekleta in fantje so v narodnih nošah zaplesali tri narodne plesne in so za svoj nastop želi veliko priznanje.

Večkrat takole mislim: prinesel sem v srcu svojo domovino v tuj svet. Polja in gmajne in bajte in Taborsko cerkev. In če hočemo — nihče ne ve in me ne vidi — počasi in ljubeče jemljem iz srca te svetle podobe in jih kakor otrok igrače razpostavljam po kraju, kjer ži-

Mednarodni teden

NIXONA so na potovanju iz Washingtona skozi New Orleans v Californijo nasprotniki nameravali ubiti, toda je zaroto pravočasno odkrila FBI in opozorila Nixona, naj se ne vozi v odprtem avtomobilu po New Orleansu. Nixon se je v New Orleansu ustavil in govoril tamkajšnji organizaciji veteranov.

VATIKANSKI 'VELEPOSŁANIKI', se pravi nunciji, pronunciji in apostolski delegati, se bodo prve dni septembra sestali na posebno konferenco v Frascati pri Rimu, kjer bodo razpravljali o treh problemih: 1) o reorganizaciji vatikanske zunanje politike, 2) o odnosih vatikanskih predstavnikov z lokalnimi škofi in 3) o vlogi vatikanskega državnega tajništva v vodstvu vatikanske zunanje politike. Vatikan predstavlja v svetu 36 nuncijev, 36 pronuncijev in 16 apostolskih delegatov.

V BOLIVIJI se je desničarskemu predsedniku Banzerju posrežilo zadušiti desničarsko vstajo nekaterih nezadovoljnih častnikov v mestu Santa Cruz ter je večina upornikov zbežala čez mejo v Paragvaj.

V LAOSU so desničarski krogi hoteli izvršiti državni udar pod vodstvom letalskega generala Thao-Maja, ki je v akciji izgubil življenje. Vlada Souvanna Fume je obdržala kontrolo v državi. Uporniki Fumi očitajo, da v pogajanjih s komunisti Patet Lao preveč popušča.

V GRČIJI je prevzel oblast Papadopoulos, ki je pred kratkim proglašil Grčijo za republiko. Takoj po prisegi je Papadopoulos objavil splošno amnestijo, ki je bil deležen tudi zarotnik, ki je petimi leti streljal na Papadopoulosa, da bi ga ubil. Papadopoulos je pozval Grke, naj se pripravijo na nove, svobodne volitve za prihodnje leto.

ZDA so 15. avgusta ustavile bombardiranje Kambodže in s tem vse svoje vojaške akcije v bivši francoski In-

dokini. Ameriška letala so začela bombardirati področje Indokine leta 1964. ZDA so proti komunistom v Kambodži uporabljale 400 reakcijskih lovcev in 175 bombnikov B-52, kamboška letalska sila pa ima samo 100 starih letal.

Brežnjevi je v svojem govoru omenil tudi to dvoiličnost kitajske propagande in izjavil, da ima ZSSR dobre odnose s Mongolijo, Perzijo, Afganistanom in Tučijo in da Moskva išče dobre zveze z vsemi azijskimi državami. Posebej je omenil Japonsko, ki se zanjo poteguje tudi Peking ter poudaril, da „ZSSR pripisuje veliko važnost ustvaritvi vsestranskega sodelovanja z Japonsko.“

Opazovalci pričakujejo, da bo po koncu zasedanja evropske varnostne konference, ki se bo začelo 18. septembra v Ženevi v Švici, Moskva podvojila svoje napore za vključitev vse Azije v svoje načrte proti Kitajski.

Prof. Matija Tomc — zlatomašnik

V okviru farne skupnosti v Domžalah je v juliju praznoval zlato mašo eden najprezentativnejših komponistov slovenske cerkvene glasbe, prof. Matija Tomc.

Slavljenec se je rodil pred 73 leti v župniji Podzemelj v Beli krajini, gimnazijo je končal v škofovih zavodih v šentvidu in Ljubljani. Po študiju glasbe na Dunaju je poučeval petje in glasbo v škofovih zavodih, kmalu po vojni pa je prišel za župnika v Domžale.

S skladenjem je začel že v gimnazijskih letih. Predolg bi bil seznam, če bi jih hoteli vse naštet, zato se omejimo na seznam njegovih večjih del.

Omeniti je treba pet latinskih maš, med katerimi dosega vrh Missa Immaculati cordis. Glasbeno bogate so njegove slovenske maše bodisi na liturgično besedilo (v čast sv. Jožefu in v čast sv. Cirilu in Metodu) kot tudi na izvenliturgične tekste (na primer zelo znana Stopil bom k oltarju). Napisal je dve Marijini maši, preprosto — pa zelo učinkovito — Dijaško mašo, predelal Riharjevo Veliko mašo, napisal nadalje tudi več rekviemov na latinsko in slovensko besedilo. Njegove zbirke pesmi so prav tako številne. Najbolj so morda priljubljene Bogoslovne pesmi. Od kantat je najbolj „domača“ Slovenski božič. Obsežna je koncertna kantata Križev pot za soliste, zbor, orkester in orgle, tretja pa so Marijina božja pota. Omeniti je treba še dva vokalna oratorija. Prvi je Odršenik sveta, izvajan na ljubljanskem stadionu pred vojno, drugi pa Kruh iz nebes, vokalno delo

O Bog, ko padem, naj odpadem zrel, naj me tvoj dih pred žetvijo ne sname, naj ne bom gnil in trpek in ko slame in listja osušenega pepel.

Alojz Gradnik, V zoreči jeseni

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Kljub temu, da manjka do volitev komaj še mesec dni, ni videti v ljudeh, pa tudi v strankah ne, pravega volilnega navdušenja. Morda se bo položaj spremenil v zadnjih tednih, a tudi tedaj bo imela kampanja pečat predvidenega rezultata. Ne tisti, ki se aktivno vpletajo v politično delovanje, ne ona večina, ki bo z glasovi odločila volilni izid, se ne more otrestiti gotovosti nad volilnim izidom.

Štirje kandidati, ki se potegujejo za predsedniško mesto s kaj različnimi možnostmi, predstavljajo tudi popolnoma različno mentaliteto. Perón, siguran zmagovalac (če ne bo nepredvidenih političnih potez), se niti mnogo ne briga za razširjanje svojega slovesa, temveč se še vedno najbolj posveča utrjevanju enotnosti v stranki sami. Ob peronistih še naprej stoji njihovi volilni zavezniki iz zadnjih volitev (desarrollisti, ljudski demokrati, konservativci in razne manjše stranke). Neznanka je edinole, ali bo Perón, ki je hote vtrajal na veljavnosti volilnega zakona iz zadnjih volitev, dobil več kot 50% glasov, ali bo morda potrebna druga runda. V tem smislu opazovalci vztrajajo, da je kandidatura Peronove žene za podpredsednico negativen pojav, ki bo justicializmu odštel zlasti glasove revolucionarne peronistične mladine.

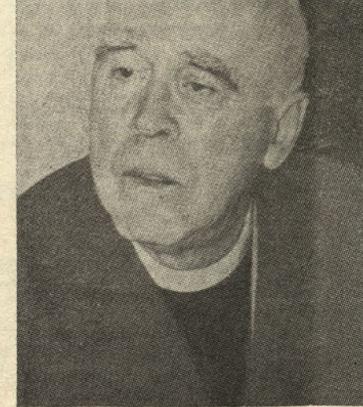
Partija sama je trenutno zaposlena s svojim 14. kongresom. Na njem se ne bo odločila le pozicija na volitvah, marveč tudi celotno delovanje stranke v ustavni dobi, ki bo tekla prihodnje štiri leta. Za financiranje tega delovanja je stranka na svoji letni finančni nabirki zbrala ok. 700 milijonov pesov. (Spričo tega ne moremo, ne da bi primerjali ta rezultat s letno nabirko za revne predele Argentine, ki jo organizira katoliška Cerkev: v treh letih so nabrali komaj 108 milijonov pesov).

V volilnem vzdušju pa je neljubo presenetil javnost vladni dekret, s katerim je prepovedano tujim obveščevalnim agencijam lokalna časnika poročila posredovati časopisju znotraj države. S tem je vse časopisje v provincah prisiljeno, da se po informacije za teče k argentinski agenciji Telam, ki pa je praktično v državnih rokah. Je to le nacionalistična poteza ali prikrit način cenzure? Opazovalci se glede odgovora na to vprašanje še niso zedinili.

Prof. Matija Tomc je izdal štiri zbirke orgelskih preludijev. Danes pa še naprej sklada predvsem za potrebe prenovljenega bogoslužja.

Kako je začel v mladih letih s študijem glasbe, ob zlati maši sam pripoveduje takole:

Ko sem bil star deset let, je prišel v našo župnijo za kaplana Pavlin Bitnar. Bil je po rodu Čeh in dober glasbenik. Kar takoj me je začel „dresirati“. Že z dvanaestimi leti sem se učil harmonija. V Novem mestu je bil moj učitelj glasbe Ignacij Hladnik. Že v prvi gimnaziji (sedanji peti razred) smo izvajali precej znana dela, na pri-

mer Sattnerjevo Jefejevo prisego, in nekatere daljše Hladnikove skladbe.

Nato sem se začel učiti violino in klavir. Ker v Podzemlju v osnovni šoli niso poučevali nemščine, ki je bila takrat potrebna za vpis v gimnazijo, sem moral dva razreda ponavljati. Leta 1914 sem v šentvidu pri Ljubljani študiral pri profesorju Hybašku, vodil zbor, vadil klavir, violino, pel. Marsičesa sem se naučil pri Premrlu, h kateremu sem za časa bogoslovne študija zahajal po nedeljski maši. Tako sem začel počasi komponirati. Rokopise iz tistih časov hranim še sedaj.

Po novi maši sem šel za leto dni za kaplana v Mokronog. V tem kraju so imeli dobro razvito glasbeno življenje. Po letu dni smo na primer lahko priredili cerkveni koncert. Imeli smo tudi tamburaški zbor.

Med kandidati za nadaljevanje študija na Dunaju sem bil komaj na petem mestu; pa se je vse zasukalo tako, da sem ravno jaz prišel na vrsto. Leta 1926 sem tako začel na dunajski državni akademiji za glasbo študirati orgle, kompozicijo in obvezne stranske predmete, kot jih je zahteval učni načrt. Veliko sem se ukvarjal z Bachom; kar je morda pripomoglo, da so številne moje kompozicije usmerjene na polifono. Čistemu slogu, ki sem ga dobil pri Bachu, se je pridružil še belokranjski ritim. Ne morem ravno reči, da bi mi bili vzor učitelji kompozicije, Schmidt, profesor kompozicije, je bil čisto razumski.

Prof. Tomcu ob zlatomašni slavnosti najiskreneje čestitamo in mu želimo še mnogo let plodnega in bogatega življenja.

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Akademski slikar in profesor *Stane Kregar* roj. leta 1905 je umrl v Ljubljani po težki bolezni 1. avgusta; bil je duhovnik ljubljanske nadškofije in član škofijskega IJ umetnostnega sveta. Slikarstvo je študiral v Pragi, kjer se je po končanih študijah pred 40 leti prvič pojavil v javnosti. Nato se je vrnil v domovino, kjer se je vključil v skupino Neodvisnih. Bil je utemeljitelj nadrealizma in abstraktne umetnosti v slovenskem slikarstvu. Koncem lanskega leta je bila zaključena v Moderni galeriji v Ljubljani velika retrospektivna razstava pok. umetnika, ki je bila obenem zaključek njegovega plodnega ustvarjalnega dela skozi štiri desetletja.

HOTIČE PRI LITIJI — Sto let življenja je v Hotičah v polnosti zdravja dočakal Franc Lovše, cerkveni ključar domače župnije. Temu življenjskemu jubileju je precej pozornosti izkazalo časopisje in TV. Posebno slavnost pa je organizirala farna skupnost. V izrednem številu so se zbrali pri zahvalni službi božji. Postavili so tudi mlaj in organizirali pravi ljudski praznik. Pismene čestitke mu je poslal tudi ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik.

LJUBLJANA — Koncem julija je bil v Križankah, v okviru 21. Mednarodnih poletnih kulturnih prireditev, koncert francoske glasbe. Nastopil je Orchestre de Chambre du Comté de Flandre iz mesta Roubaix v Franciji, pod vodstvom dirigenta Roberta Delcroixa. Izvajali so dela Maraisa, Leclaija, Debussyja, in Roussela.

KRANJ — V renesančni dvorani Mestne hiše je bil 25. julija koncert, na katerem so nastopali mezosopranistka Alenka Dernač, violinist Slavko Zimšek in pianist Andrej Jarc. Pred koncertom pa je bila v galeriji v Prešernovi hiši otvoritev del slikarja Nejc Slaparja iz Kranja.

LJUBLJANA — Karlovski most je zadnja leta postal kaj ozko prometno grlo, ne le zato ker je zastarel in preozek, temveč ker je edina cestna povezava Ljubljane z avtocesto Beograd-Zagreb-Ljubljana. Študije strokovnjakov predvidevajo za rešitev tri variante: nadvoz čez obstoječo železniško progvo; podvoz pod progvo; slednjič nadvoz ter prestavitve železniške proge. Izbira se sedaj suka med prvima dvema možnostima. Varianta s podvozom je finančno najugodnejša rešitev, z nadvozom ima to prednost da, čeprav dražja, ohranja v precejšnji meri neokrnjeno lokalno povezavo prek starega mostu oz. z Izansko in Hradskega cesto.

JESENICE — Vedno več turistov obiskuje Planino pod Golico, ki se počasi uveljavlja kot nova privlačna turistična točka. Obisk je zlasti številen pozimi, ker so tam lepo urejena smučišča s sedežnico na Španov vrh. A velik

je obisk tudi v maju, ko na pobožjih stame Golice cveto narcise, po še v poletnih mesecih. Prvotno sta bili v Planini le dve gostišči, zdaj jih je pa že pet, od katerih so štiri uredili zasebniki.

NOVA GORICA — V goriškem muzeju v gradu Kromberg pri Novi Gorici je razstava grafik Toneta Kralja. Razstava obsega 27 del, ki so nastala med leti 1921 in 1971, ter kaže razvoj Kraljeve umetnosti od začetkov pa prav do sodobnosti. Razstava bo odprta do konca avgusta.

MURSKA SOBOTA — V Prekmurju snema ekipa Viba Filma nov slovenski celovečerni film, ki nosi naslov „Let mrtve ptice“. Scenarij zanj je napisal Branko Šoemen, režira pa ga Živojin Pavlovič, znani beograjski režiser. Bo to letos že četrti slovenski film.

TRBOVLJE — Občina Trbovlje že vrsto let sodeluje z občino Sallaumines v Franciji. Letos je preživelo 15 otrok iz Sallauminesa v Novem gradu, v začetku avgusta pa je 19 mladih Trbovelčanov odšlo na 25 dnevne počitnice v Francijo.

UMRLI SO OD 21. DO 29. JULIJA

LJUBLJANA: Albina Stibilj roj. Peteln; Antonija Kleinstejn roj. Martinkaj (74); Franc Ferlan, čevljar v p. (87); Zinka Kravina roj. Pečirer; Jože Ilar, kurjač; Anton Jakopič, čistilec litine; Štefan Smerkolj, upok.; Vida Mastnak roj. Zarnik; dr. Štefi Dollar, gimn. ravnateljica v p. in dvorn. svetnik (80); Avgust Klopčič, upok. (82); Avgustin Juh, upok.; Jerica Udovič roj. Ciber, upok.; Radivoje Ilić, obrtnik; Janko Švajger, dipl. ing., strokovni publicist; Malči Tarter r. Simonič; Franc Vodnik, up.; Anton Prhne, up.; Ana Avguštin r. Hudnik; Ana Planinšek r. Florjanc (83); Marija Juran r. Jerše; Mile Trejo, dipl. ing.; Helena Kraševc; Terezija Florjan r. Gregorič; Baldoimir Rebek, prof. v p.

RAZNI KRAJI: Frenk Mušič, Loka pri Mengšu; Anton Korenčič, železničar v p.; Rakek; Alojz Škrbine, strojevodja v p.; Šentvid; Miha Leskošek, Veliki vrh; Anica Kore, šivilja, Gornja Podgora; Zlatko Kabur, Ločna; ing. Janko Švajger, Črnomelj; Albina Cepin, kuharica, Novo mesto; Maks Gupček, odbornik občinske skupščine, Mengeš; Pavel Pečar, strojevodja v p.; Domžale; Jože Kodra, Kamnik; Franje Voda, diplomirani pravnik, Ptuj; Silva Majdič roj. Praznik, Hrastnik; Anton Končnik, zid. m., Javornik; Jože Grabnar, up. (82); Velenje; Apolonija Grajnar, up.; Ivo Lipar, Mengeš; Marija Kogoj, Kranj; Marija Gruden r. Zakrajšek vd. Bavdek, Verd; Franc Tavčar, Gabrovka; Ivan Rek, up. Celje; Jožica Šmon r. Marinc, Braslovče; Stanko Debevc, župnik v Planini pri Rakeku (57), smrtno ponesrečil; Aleš Snedec, krojač v p., Kranj; Rudi Dorniš, up. kapetan, Borovnica; Filip Debevc, pos., Vnanje Gorice; Branka Hribar, kuharica, Prestanica; Hela Mordrihan, Borovnica; Marija Jarc, up., Črna vas; Elza Kramberger r. Čada, Trbovlje; Franje Šebenik, kmetnik v p., Laze pri Planini; Leopoldina Ratej, Sevnica ob Savi; Frančiška Pleško r. Sever (72), Puštal; Mihael Vrankar, šmartno v Tuhinju; dr. Vojteh Hočevar, sodnik v p., Celje; Stanislav Po-

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebnosti

Nov slovenski diplomant. Na fakulteti za Agronomijo in Veterinarijo buenosaireske univerze je dokončal študije iz agronomije Adrijan Troha. Iskreno čestitamo!

90 letnik. Ing. Gustav Zemanek je v krogu svoje družine, pri dobrem zdravju, praznoval devetdeseti življenjski jubilej. Čestitamo!

18. SLOVENSKI SOCIALNI DAN

Vzgoja socialnih kreposti

V nedeljo, 12. avgusta je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu 18. socialni dan, ki ga je pripravila organizacija Družabna pravda, ki se trudi, da bi med rojaki razširila krščanski socialni nauk. — Udeleženci socialnega dne so se najprej udeležili sv. maše, ki jo je po namenu socialnega dne daroval msgr. Anton Orehar, ki je po evangeliju poudaril pomen slovenskih socialnih dni, ki jih v Argentini redno pripravljajo Družabna pravda. V nadaljevanju je orisal lik prvega velikega socialnega delavca dr. Janeza Ev. Kreka, ki je vse svoje javno delovanje postavil v službo duhovnega in materialnega napredka slovenskega delavnega človeka. Razmere so sicer danes drugačne kot so bile v Krekovih časih, vendar je na svetu še vedno mnogo materialne revščine; glede duhovne revščine pa moremo reči, da jo je celo še več, kot jo je bilo tedaj. Prav zato je dolžnost vseh kristjanov — tudi slovenskih —, da po vseh svojih močeh pomagajo reševati socialno vprašanje po navodilih papežev in njihovih socialnih okrožnic.

Po sv. maši so se udeleženci socialnega dne podali v gornjo dvorano Slovenske hiše, kjer je bilo zborovanje. Začel ga je predsednik Družabne pravde Lojze Erjavce, ki je pozdravil vse navzoče, še posebej pa msgr. Oreharja in predavatelja prof. dr. Rudolfa Hanželiča, ki je na prošnjo Družabne pravde prevzel na današnjem zborovanju referat o vzgoji socialnih kreposti.

Prof. dr. Hanželič je nato v enournim predavanju odlično rešil svojo nalogo. V uvodu svojega referata je podal nekaj misli o tem, kaj je vzgoja, kaj socialna vzgoja in kaj je vzgoja socialnih kreposti. Poudaril pa je, da mora vzgojo v prvi vrsti posredovati družina, podpirati pa jo morata tudi Cerkev in država. Obširno je orisal delo na vzgojnem področju. Starši morajo svoje otroke teženiti k vselemu sodelovanju zlasti s pomočjo resnične krščanske ljubezni, povezane s potrebno svobodnostjo otrok in z lastnim vzledom.

Namen socialne vzgoje — je poudaril predavatelj — je prvenstveno v tem, da veselo služimo bližnjemu, družbi. To pa je potrebno človeku vcepti že v otroški dobi, nadaljevati v šolski dobi (od 6. do 12. leta) in še potem v njegovi mladostni dobi. Predavatelj je posebno pozornost posvetil trem socialnim krepostim, ki so: čestit odgovornosti, delavnosti in brezpogojne iskrenosti. Brez teh treh osnovnih socialnih kreposti se v človeku ne more razviti nobena druga krepost.

Končno je predavatelj tudi omenil nevarnosti modernega okolja za dobro vzgojo. Za odstranjevanje teh negativnih vplivov okolja pa je potrebno, da je socialna vzgoja čim bolj povezana z nadnaravno, versko vzgojo.

Udeleženci socialnega dne med katerimi smo opazili zlasti mnogo vzgojiteljev slovenske mladine, so se predavatelju zahvalili za referat s krepkim ploskanjem. Sledil je razgovor, v katerem potnik, strojevodja, Radeče pri Zidanem mostu; Ladislav Zakotnik, Nadgorica, Janez Grebenc, Sajevec pri Ribnici; Ivan Ulaga, up., Černivec.

Vokalni ansamblji so prednjačili z glasovno dinamiko, predvsem kvartet bratov Fink in kvartet „Spomin“ iz Berzateguija, prvi v štirih pesmih: Hodi Micka domó, Venezuelski motiv, Mladost in O mraku, drugi pa v: Šel sem vrh planin, Arroyito serrano ter Ko boš prišla jemat slovo. Oba ansambla sta isto pesem (kvartet Fink pod naslovom Mladost, kvartet „Spomin“: Ko boš prišla jemat slovo) podala v različni ritmični in glasovni interpretaciji. Oktet SDO iz San Martina s štirimi pesmimi: Lušnejega ni, Imel sem ptičico, Pojdam u Rute in Valček, je čustveno zajel poslušalce ter je bilo v zadnjih vrstah v dvorani z lahko razločit sluherno besedo podano tudi pianissimo, medtem ko je duet J. Vaste — J. Rode s pesmimi Stari zvonik, Non ho avuto tempo, Pozdravljam te in Spominji spomnili na trubadursko tradicijo naše glasbene kulture.

Kombiniran učinek glasov, ba. v električnih kitar in klavirja je pričaral instrumentalni ansambl iz Capitala v Yesterday in Ljubljanskem zvonu, medtem ko so Bachov Minuet v G vsi trije zaigrali s kitarami.

Nadaljni vzpon v njenem umetniškem podajanju je bilo pri Mirjam Klemenec zaznati že ob prvih klavirskih akordih J. S. Bacha partiture v si bemolu, preludija in minueta. Bach je skomponiral vrsto preludijev (glasbe-

je dal predavatelj še nekatera pojasnila na postavljena vprašanja. Pripominjamo, da bo celotno predavanje objavljeno v prihodnjem številki Družabne pravde. Tajnik Družabne pravde Rudolf Smersu je nato prebral resolucije letošnjega socialnega dne, ki se glasijo:

1. Vzgoja socialnih kreposti je izredno važna zlasti v naših razmerah, ker: a) naš čas upravičeno poudarja, da naj mladina vedno bolj sodeluje pri vzgoji, delavce naj vedno bolj soočilo pri vodstvu podjetij in državljan pri reševanju javnih problemov. To sodelovanje pa zahteva pri vseh globoko razvite socialne kreposti; b) kot nikdar se danes pači človekova nprav, se neti materializem in egoizem. Zato je družba v nevarnosti razkroja. Reši jo lahko samo temeljita vzgoja socialnih kreposti, zlasti vzgoja čuta odgovornosti, vsele delavnosti in brezpogojne iskrenosti.

2. Najuspešnejše lahko vzgoja družina; a) jo mora podpirati Cerkev s svojim intenzivnim versko-nravnim poslanstvom, z resnobnim šolstvom in mladinskimi organizacijami; država pa zlasti s tem, da štiti družino in brani družbo pred razkrajačimi vplivi okolja.

3. Socialna vzgoja bo tem bolj uspešna, čim bolj bo povezana z nadnaravno versko vzgojo.

Po soglasnem sprejetju gornjih resolucij in s topljo zahvalo predavatelju je g. Erjavce sklenil lepo uspelo zborovanje.

IZ UREDNIŠTVA

Slovenske podjetnike, trgovce in obrtnike, ki so pripravljene z oglasilni podpreti izdajo ZBORNICA Svobodne Slovenije, prosimo, naj to sporočijo upravi Svobodne Slovenije, Ramón L. Falcón 4158, Capital pismeno (certificado) ali po telefonu 69-9503. Prosimo, da velikost oglasa (celo stran, pol, četr ali osminko) sporočite takoj. Besedilo oglasa pa pošljete vsaj do 5. septembra.

Pruredil Anton Vode SDB

Korumbajski Don Bosco

Pohojeno cvetje

Mislím, da se vse te stvari in še nešteto drugih podobnih dogaja zato, ker ni ljubezni v našem življenju, v življenju teh nesrečnih bitij. To je po mojem mnenju največja revščina. Pomanjkanje ljubezni se čuti že v najnežnejši dobi. K temu prihaja še slab zglede vseh, tudi staršev. Redko je videti kako mamo, ki bi poljubila otroka. Otroci se ne morejo naučiti ljubiti, če ljubezni nikjer ne vidijo in ne čutijo. Otroci, ki so navajeni na vse, na bolezen, na lakoto, na umazanijo, na nesnago, na pretepanje, ne morejo rasti dobri in pridni. Zlo in hudobijo jih vedno huje prepletata in se vanje zajedata. Koliko jih polovi policija, koliko se jih pridruži raznim tatinskim in roparskim tolpom, koliko jih uide z doma, se klatijo po cestah, spijo na pločnikih, v skladiščih, po vežah v javnih poslopih, v parkih ali na bregu ob reki v starih ali zapuščenih čolnih

Celo v šoli se kaže nagon po moščenju, obrekovanju in hudobiji; tako dečki kakor deklice se prepirajo, pretepajo, praskajo, se izzivajo na dvoboj, ki naj bi se vršil kje drugje. Videl sem

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

27. avgusta 1953 — št. 34

„CUIDADO CON TITO — POZOR PRED TITOM“

Rihard Pattee iz Quebeca v Kanadi je ob priliki Titovega obiska v Londonu napisal članek, v katerem svari zahodni svet pred tesnejšim sodelovanjem z nosilecem jugoslovanske komunistične diktature. Ta članek objavlja v julijski številki pod gornjim naslovom tudi argentinska katoliška revija „Mensajero“.

V članku Rihard Pattee svoja izvajanja in trditve, da je Tito ostal dosleden komunist... potrjuje s samimi Titovimi izjavami, ki jih je ta dal beograjskim študentom. Tito je študentom govoril takole:

„Naš položaj je težak. Od Zahoda prihajajo valovi buržujskih idej; od vzhoda pa prihaja mora propagande in obtožb, ki hočejo vsiliti težki sovjetski sistem, ki je mumificiral genialno Leninovo delo. Naša partija je iskala sodelovanje z Zahodom kot pomoč za izgraditev socializma v naši državi. V naših razmerjih s temi državami absolutno nič nismo odstopili od svojih marksističnih leninističnih principov. Prosili smo za posojilo in sprejeli smo več milijonov dolarjev. Vse to nam bo pomagalo zgraditi v naši državi komunizem. Toda zaradi te pomoči nismo žrtvovali niti ene točke svojega programa in svoji prepričan.“

deklice, ki so z ošpičenim svinčnikom obdelovale soško po rokah in celo po obrazu zato, ker jim ni hotela posoditi neke stvari. Žepni nož je sicer prepovedan, a se vedno najde kdo, ki ga na skrivaj nosi pri sebi v pričakovanju, da se vname kak prepir in pretep. Dečki hitro pobesni, čeprav so bili prej prijatelji, medtem ko deklice dalje časa ne pozabijo žalitve in se maščujejo tudi po preteku več mesecev ali celo več let.

Zgolj v želji da bi se nad kom znesel, je neki naš tovariš naperil pištolo v trinajstletnega prijatelja, ki je sedel poleg njega, in dvakrat sprožil. Ranjenja so odpeljali v bolnišnico, kjer so mu po treh urah operacijskega dela rešili življenje. Ko je prišel k sebi, ni hotel povedati, kdo ga je ustrelil, da bi ne veljal za izdajalca. Nekega večera sem med šolo tudi videl, kako je misijonar prišel klicat nekega mojega tovariša, da bi ga izročil policiji, ki ga je iskala zaradi umora neke gospe. Poznals sem drugega tovariša, ki je v prepiru pri nogometni tekmi obljubil soigralcu, da ga bo ubil; in res ga je

(Sledi na 4. str.)

Živo sveti plamenica

V priredbi Slovenske dekliske organizacije in Slovenske fantovske zveze je bil v soboto, 11. t. m. mladinski pevsko-glasbeni festival, na katerem je nastopilo 100 deklet in fantov pred nabito polno dvorano v Slovenski hiši v Bue-

Program je bil razdeljen na dva dela, ki sta vsak trajala po dobro uro. V celotnem programu so nastopili: štirje pevski zbori (iz Carapachaya zbor „Mladina“ pod vodstvom A. Pirea, iz Slovenske vasi pod taktirko I. Meletič, iz San Justa pod vodstvom A. Selana in iz Castelarja zbor „Slovenske mladence“, ki ga vodi ga. Anka Gaserjeva); štirje vokalni ansamblji (oktet SDO San Martin — vodi B. Pavšer, kvartet bratov Fink iz Ramos Mejía, kvartet „Spomin“ iz Berzateguija — vodi J. Omahna in duet J. Vasle—J. Rode iz Adroguéja); en instrumentalni ansambl (M. Dobovšek — klavir, J. Dobovšek — kitaro in R. Fink — kitaro, Capital) ter štirje instrumentalni solisti (J. Kocmur — kitaro, iz Ramos Mejía, Mirjam Klemenec — klavir, iz Palomarja, ter sestri Olga in Silvija Hladnik — klavir, iz Slovenske vasi).

Predsednik SFZ Janez Rode je s kratkim nagovorom o pomenu in namenu slovenske pesmi zaklical: „Tam, kjer Slovenec živi, tam pesem iz srca doni!...“, za kar ga je občinstvo na-

gradilo z odobravojočim aplavzom. Napovedovalca Pavel Fajdiga ml. in Marta Urbančič sta menjaje povezovala posamezne nastope s pesniškimi vložki, da je občinstvo s pozornostjo moglo slediti poteku prireditve.

Zborovski nastopi so znova potrdili, da, hvala Bogu, slovenska skupnost v Velikem Buenos Airesu razpolaga z bogatim glasovnim materialom, z mladino, ki ji slovensko petje prihaja iz srca. Tehnično obvladane glasovni variacije je znova dokazal, kakor smo svoječasno že zapisali, predvsem zbor Slovenske mladence iz Castelarja, ne da bi s tem hoteli zanikati ekspresivno vrednost ostalih zborov na festivalu. Jasnost izgovorjave je bila odlika zlasti dekliske zboru iz Slovenske vasi; tematično raznolikost sporeda pa je predvsem podal zbor iz San Justa. Karapačajski zbor je zapel Novo slovensko pesem, Rožmarin, Znamenje in Pesem svobode, to zadnje z zanosom; dekleta iz Slovenske vasi: Na zeleni gori, Vesel kmetič in Pripovedke iz Dunajskega gozda; zbor iz San Justa: Nocoj pa, oh, nocoj, Venček, Ave Marija (oktet izbran iz zbora: štiri dekleta in štirje fantje) ter Moja kosa; Slovenske mladence pa: Da te ni, Pomladna, Jaz 'mam pa konjča bistrega in čuk se je oženil.

nih uvodnih iger), katerih večina je strukturno proste oblike in vodijo poslušalca od začetka skladbe do konca, ne da bi skladatelju bilo treba poslušati karšne koli ponovitve tematičnega materiala. Občutek svobodnega poleta fantazije je zagotovljen, kar bi bilo nemogoče doseči s katero koli striktno kompozicijsko obliko.

Minuet, s strukturno tridelno glasbeno kompozicijo, ki je tudi danes močno v rabi, je značilna po povsem jasnem kontrastu med njenimi posameznimi deli. Drugi del skladbe, ki ga včasih imenujejo 'trio', je pogostoma kakor neodvisen od ostalih dveh delov, ki ga z obeh strani oklepata.

Klemenčeva ritmično Bachove skladbe tehnično obvlada, s spontano kreacijo pa je njeno temo še okrepila.

Solist na kitari Jaka Kocmur je v Zorzalu in v Güelli pokazal, da več kot zadovoljivo obvlada glasbilo, ki je v rokah večšega godbenika koncertno samostojen instrument. Publika bi ga še in še poslušala, saj že obvlada bogat repertoar, če se ne bi zaradi časovne omejitve prireditve moral posloviti z odra.

Sestri Olga in Silvija Hladnik sta štiriročno zaigrali na klavirju Tamboril Chino, nato pa je ena od njiju tako doživeto podala Chopinov Valček opus 64, da bi se občinstvo zavrtelo v dvorani, če bi bilo dovolj prostora. Tudi valček je običajno strukturno tridelna

glasbena kompozicija, s kontrastnim srednjim delom.

Poudariti je treba še soliste v zborih, med soprani, alti in baritoni ter kitariste, ki so spremljali pevce. Ni dvoma, da imamo med pevci solisti bogato zakladnico vokalnega materiala, iz katerega bomo v bodoče deležni že večjih užikov.

Za konec so vsi nastopajoči skupaj zapeli Živo sveti plamenica, ki je izzvenela v: „...mladi hej, mladi zbor, žar mladosti vse ogrej, vsi pogumno zdaj naprej!“

Zamisel in izdelava scenografije in luči je bila v večših rokah F. Osojnika, J. Čukjatiča, T. Pavšerja in L. Kinklja.

Vsej naši mladini želimo več in več uspehov v njenem udejstvovanju na glasbenem področju, v njenem kulturnem udejstvovanju, za katerega naj črpa napotkov in moči iz bogate kulturne tradicije slovenskega naroda, iz katerega izhaja in ki mu je v sedanjosti in bodočnosti lahko v čast in ponos. Ne dvomimo, da nas bodo naši mladi umetniki prihodnje leto spet vabili na svoj pevsko-glasbeni festival.

PF

Sodelujte pri izdaji Zbornika Svobodne Slovenije, najbolj reprezentativne knjige slovenskih izseljencev. Ne odlašajte. Naročite to knjigo in plačajte še pred izidom. Cena 70.- pesov. Za pošiljanje po pošti doplačilo (za Argentino) 5.- pesov. Možno je tudi plačilo v obrokih: vsaj do konca avgusta 40.- pesov, ostanek ob prevzemu.

KORUMBAJSKI DON BOSKO

(Dalje s 3. str.)

dva dni čakal zunaj na cesti z revolverjem v žepu. Posredovati je moral misijonar, ki je fanta spremil daleč domov. Kako je končal, ne vem.

Spominjam se tudi tegale dogodka. Nekoč je prišla k misijonarju dekle v spremstvu svoje matere. Razložili sta kakšno obupno stanje vlada v družini zaradi očeta: le - ta dela v neki majhni delavnici, a nekaj le zasluži, domov pa od plače nikoli nič ne prinese, vse zapravi in zapije s prijatelji; vsako soboto se pozno zvečer vrne domov grdo pijan, povaljan in natreskan; družina je velika, devet otrok; a poleg očeta le ona, devetnajstletna, nekaj zasluži. Prosil si torej misijonarja, naj bi se kakšne pri oblasti zavzel, da bi vsaj to pot — bilo je pred božičem in mati bi bila rada otrokom kaj boljšega pripravila za praznike — očetovo plačo potegnili kdo drug. Polcija je očeta zaprla zaradi slabega ravnanja z družino in tisto skromno plačo je dvignila žena. Pred polnočnico smo imeli kratko božično prireditev s petjem in nastopi, med gledalci je bila navzoča vsa tista družina, vesela in srčna. Nenadoma se prikaže med nami oče — policija ga je izpustila, ker je bil sveti večer — in se opotekaje pririne do svojih otrok. Kar je sledilo, ne bom popisoval. Vsi so zagnali jok in žalostno odstavali. (Bo še)

DRUŽINA FIŠER čestita

Adrijanu Troha

k uspehu ob končanem agronomskem študiju in prejetju naslova agronomskega inženirja.

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

Lepote slovenske zemlje v slikah

ŠTIRJE LETNI ČASI

bo v nedeljo, 2. septembra, ob 16.30 v Slovenskem domu v Carapachayu

DR. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855 in 628-4188

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

OBVESTILA

PETEK, 24. avgusta 1973:

V Slovenski hiši ob 20 predavanje g. Jožeta Košička o naših velikih možeh. Organizira Zedinjena Slovenija.

SOBOTA, 25. avgusta 1973:

V Slovenskem domu v San Martinu bo v priredbi doma in Lige Zena mati ob pol osmih zvečer predavanje ge. Kristine Prijateljve o vtisih iz Nemčije.

V Slovenski hiši ob 18.30 sestanek SKAD-a Predava Tine Debeljak o „Evoluciji“.

NEDELJA, 26. avgusta 1973:

V katedrali v San Martinu bo ob 8.30 slovesna sv. maša ob 25-letnici prve slovenske maše v San Martinu. Nato skupni zajtrk v domu.

V Slomškovem domu 4. mladinski dan

ČETRTEK, 30. avgusta 1973:

V Slovenski hiši ob 17 bo pri Zvezi žena in mater predavala ga. Iva Vivotova: „Nepogrešljivi del našega izročila: verske in epske narodne pesmi.“

SOBOTA, 1. septembra 1973:

Koncert mladih lanuških pevčkov ob 8 zvečer v Slovenski hiši pod vodstvom ge. Zdenke Janove v dobrodelne namene Zveze slovenskih žena in mater.

Na Pristavi ob 20.30 pomladanski družabni večer.

POIZVEDBE

Leta 1941 je odšel, leta 1955 pa se je zadnjikrat javil s priloženega naslova moj oče. Njegov takratni polni naslov je bil: Anton Šostarič, calle Mantiel 5691, Villa Lugano, Pcia. Buenos Aires, Argentina. — Prosim očeta, če bo bral te vrstice, da se mi javi, hvaljen pa bom vsakomur, ki bi mi sporočil kaj o njem.

Franc Šostarič, Volčji potok 29, p. Radomlje pri Kamniku.

Č. g. Jože Košiček bo predaval 24. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Slovenske hiše o

slovenskih velikih možeh: dr. J. Ev. Kreku, dr. Antonu Krošču in dr. Francu Kulovcu

VSI LEPO VABLJENI — ZLASTI MLADINA!

V San Martinu bo v nedeljo, 26. avgusta, PROSLAVA 25-LETNICE PRVE SLOV. MAŠE
Ob 8.30 v stolnici sv. maša
Po maši v Slovenskem domu skupni zajtrk

SLOVENSKI PROTIKOMUNISTIČNI BORCI

Spominski dan generalu Leonu Rupniku

ustanovitelju in pokrovitelju Slovenskega domobranstva
Slovenska hiša, nedelja, 2. septembra

ob 9.00: pred spomenikom junakov
ob 9.30: sv. maša, ki jo bo daroval msgr. A. Orehar

Naš dom

San Justo

Nedelja, 2. septembra 1973

MLADINSKI DAN

Ob 8.— mladinska sv. maša v cerkvi, nato v domu skupen zajtrk; po zajtrku tekmovanje v odbojki.
Ob 12.— kosilo; nato še tekmovanje v odbojki.
Ob 16.30: kulturni program in razvedrilo.

Igra poznani orkester „DUC IN ALTUM“

Vsi od blizu in daleč lepo vabljeni!

Sporočam, da organiziram posebno

POTOVANJE V EVROPO ZA KONEC LETA

ki je namenjeno predvsem za slovenske rojake — ODHOD je predviden v prvi polovici decembra tega leta, povratek pa sredi februarja 1974. — Ker je število prostorov omejeno, si čimprej rezervirajte prostor v avionu.

MAJDA SOSIČ,
Córdoba 645, 1. nadstr. B
T. E. 392-7220
Buenos Aires

VELIKA IZBIRA NAJBOLJŠEGA POHIŠTVA

MUEBLES

LUKY

Frente Estación EZEIZA
Ruta 205
T. E. 295-1197

Podružnice

CARLOS SPEGAZZINI
Avda. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230

LUKA MILHARČIČ

Električni aparati

Izključni zastopniki: Hitachi — National — Crown — Ranser — Panoramic — Aurora — Saccol — Columbia — Westinghouse — Godeco — Tonomac — Gamuza — Olivetti — Kenia — Champion — Marshall

NEDELJA, 2. septembra 1973:

Misijonska prireditev v Slovenski hiši ob 17 s predavanjem s. Silve Žužek.

V Slovenski hiši ob 9 spominski dan generalu Leonu Rupniku.

V Našem domu v San Justu Mladinski dan.

NEDELJA, 9. septembra 1973:

Tombola za Slovensko zavetišče v Slomškovem domu.

SOBOTA, 15. septembra 1973:

Slovenski buenosaireški oktet priredil koncert v Slovenski hiši ob 20.30.

V Slovenskem domu v San Martinu družinski večer z večerjo in družabno prireditvijo.

NEDELJA, 30. septembra 1973:

Celodnevna prireditev ob obletnici Slomškovega doma.

SOBOTA, 6. oktobra 1973:

Slovenski pevski zbor Gallus pripravlja koncert samo narodnih pesmi.

NEDELJA, 7. oktobra 1973:

Velika sanmartinska tombola.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Prosvetni večer ZS bo 24. avgusta ob 20. uri. G. Jože Košiček bo govoril o velikih slovenskih možeh.

Seja šolskega odseka ZS bo 29. avgusta ob 20. uri. Vsi učitelji lepo vabljeni!

Knjižnica in pisarna ZS je odprta vsak dan, razen ob sobotah, od 16. do 20. ure.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.149.713

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1973 za Argentino \$ 75.— (7.500.—) — Pri pošiljanju po pošti \$ 78.— (7.800.—). ZDA in Kanada 13 USA dol.; za Evropo pa 15 USA dol. za pošiljanje z avionsko pošto. Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213

PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO!

V soboto, dne 1. septembra, ob 8 zvečer bo v Slovenski hiši

KONCERT MLADIH LANUŠKIH PEVČKOV

pod vodstvom ge. Zdenke Janove

Vabi Zveza slovenskih mater in žena, katere dobrodelnemu fondu je namenjen dobiček koncerta.

SDO

RAMOS MEJIA

SFZ

26. AVGUSTA

4. MLADINSKI DAN

Začetek ob 8.45 z dviganjem zastav

Sv. maša

I. del kulturnega programa

Odbojka

Kosilo

Odbojka

II. del kulturnega programa

Igra orkester DUC IN ALTUM

KONCERT

SLOVENSKI BUENOSAIREŠKI OKTET

Sobota, 15. septembra, ob 20.30 v dvorani Slovenske hiše

Po pričetku programa, vstop v dvorano ne bo dovoljen.

Vstopnice v predprodaji pri članih okteta

SDO — SFZ Morón

Te vabita na

POMLADANSKI PLES

1. septembra ob 20.30

Sovenska Pristava, Castelar

TOMBOLA ZA SLOVENSKO ZAVETIŠČE

1. dobiček ŠOTOR ZA 6 OSEB (znamka 1. vrste)

2. dobiček: HLADILNIK ZNAMKE BLED

Poleg tega pa še 50 tombol,
200 činkvinov in
200 kvatern.

Celotna vrednost dobitkov daleč presega ceno vseh tablic.
Z udeležbo boste podprli to dobrodelno ustanovo.

Zato: NASVIDENJE 9. SEPTEMBRA V SLOMSKOVEM DOMU

Svoji k svojim! Pod enakimi pogoji Vam SLOGA plača večje obresti kot katera koli banka. In Vaš denar bo pomagal pri gospodarskem napredku slovenskega človeka v Argentini. Pomislite tudi na to, predno se odločite za naložbo svojih prihrankov!

Kreditna zadruga „S. L. O. G. A.“ z o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure: ob torkih, četrkih in sobotah od 16. do 20. ure